

היה הוא עומד מלמעלה על הגג שלו, והיא מלמטה בחצר שלה, וזרקו לה לתוך החצר, כיון שיצא הגט מרשות הגג לתוך אויר החצר, אף על פי שנמחק או נשרף קודם הגיעו לארץ, הרי זו מגורשת, שכבר קבלה את הגט קודם שאבד.

גמרא:

והוינן בה: האיך היא קונה את הגט באויר הגג?

והא לא מינטר! אינו משתמר שם, שהרוח מעיפה אותו ואין סופו לנוח בארץ. וגם אם הרוח לא תעיף אותו אלא יקרה דבר אחר, כגון שהכלב יאכל אותו או הגשם ימחוק אותו באויר, אין לה להיות מגורשת שהרי אויר שאין סופו לנוח אינו קונה.⁽⁵⁶⁾

ולכן אינה מתגרשת כשהיתה ידה עשויה כקטפרס, למרות שהגט הגיע לתוך אויר ארבע אמותיה של האשה.

ודחינן, שאי אפשר לפשוט מכאן, כי הכא במאי עסקינן: בעומדת על גב הנהר, דמעיקרא, לאיבוד קאי. שסופו של הגט ליפול לתוך הנהר וליאבד, ובאופן כזה ודאי לא מועיל אויר ארבע אמות, כי הגעת הדבר לאויר באופן שאינו ראוי לנוח על הארץ, אינו קונה.

מתניתין:

היתה עומדת על ראש הגג⁽⁵⁵⁾ שלה, וזרקו לה הבעל את הגט לשם, כיון שהגיע הגט לאויר הגג, הרי זו מגורשת, ואפילו אבד הגט אחר כך.

56. כך פירש רש"י. ולפי זה כל הפוסקים שהביאו להלכה את האוקימתות דגמרא שדוקא ביש לו מעקה או בפחות משלשה סמוך לגג, ובלאו הכי לא הוי גט כלל, סוברים שכך היא ההלכה, שאויר שאין סופו לנוח לאו כמנוח דמי. והקשה הפני יהושע, הא בבבא מציעא [יב א] מסתפקת הגמרא אם אויר שאין סופו לנוח כמנוח דמי או לא, ולא נפשט הספק, ולמה כאן פסקו דלאו כמנוח דמי, ולא פירשו דהוי ספק מגורשת? ותיירץ, שהפוסקים האלו חולקים על רש"י, ומבארים קושיית הגמרא, דהא לא מינטר כפשוטו, דכיון שאינו משתמר שם לא עדיף מחצרה ממש, שצריך שתהא חצר המשתמרת, ואינו ענין להא דאויר שאין סופו לנוח.

ורש"י סובר, שעל כרחך קושיית הגמרא מצד אויר שאין סופו לנוח. כי אם היינו אומרים אויר שאין סופו לנוח כמנוח דמי, הוי ליה כחצר

ארבע אמות משתמר אפילו באויר, ולקמן מיירי חוץ לארבע אמות.

ועוד יש לומר, שזה גופא הספק של רבי אלעזר, אם חכמים תיקנו שגם באויר יקנה ארבע אמות, ואף שלא משתמר שם, עשו אינו משתמר כמשתמר כמו שעשו ארבע אמות כרשותו אף שאינה רשותו. תוס' ד"ה ותתגרש.

ובתוס' הרא"ש תירץ, דשאני ראש הגג, שהוא מקום גבוה והרוח שולט שם, ולכן לא הוי משתמר.

55. רבי אושעיא דאמר לעיל עז ב שאינה צריכה לעמוד בצד ביתה, יפרש הא דקתני "היתה עומדת על ראש הגג", כמי שעומדת, דהיינו שמשתמר לדעתה כמו שמפרש שם המשנה.

ועוד יש לומר, דנקט עומדת להשמיענו שהיא עומדת ברשותה דהיינו שהגג שלה, תוס' ד"ה היתה.